

Asia

Ajankohtaista EU-viisumiasioissa

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Tässä kirjelmässä annetaan tietoa EU:ssa käsiteltävistä ajankohtaisista viisumikysymyksistä ja erityisesti Kroatian EU:n neuvoston puheenjohtajakaudella viisumityöryhmässä esillä olevista aiheista.

Suomen kanta

VIS- asetukset (Visa Information System)

Viisumitietojärjestelmää (VIS) koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 767/2008 muutosehdotusta koskeva Suomen kanta on esitetty U-kirjeessä U93/2018 ja U-jatkokirjeessä UM2020-00614.

e-viisumi ja viisumiprosessin digitalisoiminen

Suomen kannan muodostaminen on ajankohtaista siinä vaiheessa, kun mahdollinen e-viisumi- ja viisumiprosessin digitalisoimista koskeva komission ehdotus annetaan.

Viisumivastavuoroisuusmekanismi – Yhdysvaltojen viisumivapausohjelma

Suomelle on tärkeää, että vastavuoroisuusmekanismin mukaisia keskusteluja jatketaan ja tavoitteena pidetään viisumivapauden vastavuoroista toteutumista kaikkien EU-maiden kohdalla.

EU:n ja Kiinan välinen maahanmuutto ja liikkuvuus – vuoropuhelu; viisumihelpotussopimusneuvottelut ja neuvottelut yhteistyöstä laittoman maahanmuuton estämiseksi

Suomi tukee maahanmuutto ja liikkuvuus – vuoropuhelua ja sen tavoitteissa etenemistä.

Viisumihelpotussopimusneuvottelut

Marokko: Suomi tukee neuvotteluiden käymistä.

Tunisia: Suomi tukee neuvotteluiden käymistä.

Pääasiallinen sisältö

Maahantuloasiat ja COVID-19 pandemia

Uudistetun Schengenin viisumisäännösten soveltaminen alkoi 2.2.2020. COVID-19 pandemia keskeytti globaalisti normaalin Schengenin viisumitoiminnan maaliskuusta 2020 alkaen, joten säännösten soveltaminen on ollut toistaiseksi rajallista.

Komissio antoi 18.3.2020 pandemian aikaista viisumihakemusten käsittelyä erityisryhmien osalta koskevat vähimmäissuosituksen. Viisumitoimintojen uudelleen aloittamista koskevia mahdollisuuksia tarkasteltiin 9.6.2020 viisumityöryhmässä.

Suomi otti uuden kansallisen viisumijärjestelmän (VISA) käyttöön neliportaisesti helmi-maaliskuussa 2020. Se korvaa aiemman SUVI-järjestelmän. Uusi Suomen Schengen-viisumitarra otettiin käyttöön 11.11.2019 alkaen. Suomi keskeytti muiden Schengen-maiden tavoin 19.3.2020 lukien toistaiseksi Schengen -viisumihakemusten normaalin vastaanoton ja käsittelyn. Edustustoilla on harkintavalta vastaanottaa ja käsitellä yksittäisiä viisumihakemuksia poikkeustapauksissa, esimerkiksi koskien Suomen kansalaisen perheenjäsentä. Samalla Suomi keskeytti oleskelulupahakemusten vastaanoton. Mikäli hakijan tehtävä on huoltovarmuuden tai toimialan toiminnan kannalta kriittinen, edustusto voi poiketa yleisestä linjauksesta ja voi yksittäistapauksessa ottaa vastaan edustustossa kyseisen viisumitai oleskelulupa-asiakkaan. Poikkeuksiin sisältyvät myös Suomen rajat ylittävä kansainvälinen tavarakuljetuksia hoitava kuljetushenkilöstö. Kausityöstä ovat maa- ja metsätalousministeriö, sisäministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö linjanneet erikseen. Tilannetta tarkastellaan jatkuvasti.

Kroatian neuvoston EU-puheenjohtajuus viisumityöryhmässä

Kroatian EU-puheenjohtajakauden ensimmäinen viisumityöryhmän kokous Brysselissä pidettiin 21.1.2020. COVID19-viruksesta johtuen työryhmän toinen kokous pidettiin 9.6.2020 etäkokouksena ja muut työryhmäkokoukset on peruttu. Saksan EU-puheenjohtajuus alkaa 1.7.2020 ja ensimmäinen viisumityöryhmän kokous on 9.7.2020.

Kroatian vuoden 2020 alussa esittelemän viisumityöryhmän EU- puheenjohtajuusohjelman prioriteetteja ovat VIS-asetuksen (Visa Information System) ns. kolmikantaneuvottelujen jatkaminen, viisumivapauden keskeytysmekanismin toimeenpanotarkastelu, e-viisumi -aiheen edistäminen sekä vireillä olevien viisumihelpotussopimusneuvottelujen edistäminen.

VIS- asetus (Visa Information System)

VIS-muutosehdotukseen muodostettiin neuvoston kanta joulukuussa 2018. Kolmikantaneuvottelujen myötä tekniseen asetusehdotukseen on todettu tarvittavan tarkempia säännöksiä, mikä osaltaan hidastaa neuvottelujen etenemistä. Lisäksi COVID19- pandemia on viivästyttänyt prosessia. VIS-asetusehdotuksen tilanteesta on vireillä erillisen U-kirjeen laatiminen.

e-viisumi ja viisumiprosessin digitalisoiminen

Viisumityöryhmässä e- viisumi ja viisumiprosessin digitalisointi ovat olleet esillä vuodesta 2017 ja aloite on saanut laajaa kannatusta ja se nähdään tulevaisuuden vaihtoehtona.

Keväällä 2019 komissio järjesti kaksi e-viisumiaiheista työpajaa. Komission toimeksiantoon perustuen konsultin laatima e-viisumin toteutettavuustutkimus julkaistiin ja sitä käsiteltiin viisumityöryhmässä 23.10.2019. Marraskuussa 2019 viisumikomitean yhteyteen perustettiin asiaa edistämään alatyöryhmä ja sen seuraava kokous on 18.6.2020.

COVID-19 on tuonut esille digitalisoinnin tärkeyden ja ajankohtaisuuden. Aloite on saanut jo vuodesta 2017 laajaa kannatusta viisumityöryhmässä ja se on nähty paljon laaja-alaista työtä vaativana tulevaisuuden mahdollisuutena. Komissio on nostanut aiheen prioriteetiksi ja viisumityöryhmän kokouksessa 9.6.2020 korostui tarve edetä e- viisumin ja viisumiprosessin digitalisoinnissa viivytyksettä.

Viisumivastavuoroisuus – Yhdysvaltojen viisumivapausohjelma

Yhdysvaltojen ja EU:n viisumivastavuoroisuuskokouksessa marraskuussa 2019 todettiin Puolan täyttävän viisumivapaudelle asetetut edellytykset ja se hyväksyttiin Yhdysvaltojen viisumivapausohjelmaan. Seuraavaa kolmikantakokous pidetään 18.6.2020 ja sen jälkeen 19.6.2020 pidetään yksittäiset kokoukset jokaisen jäsenvaltion kanssa.

EU:n tavoitteena on viisumivastavuoroisuus kaikkien jäsenvaltioiden osalta.

EU ja Yhdysvallat ovat sitoutuneita jatkamaan työtä Kroatian, Kyproksen, Bulgarian ja Romanian saamiseksi viisumivastavuoroisuusohjelmaan. Yhdysvaltojen viisumivapausohjelmaan pääsemisen edellytyksenä oleva keskeinen seurattava kriteeri on viisumien kielteisprosentti.

Viisumihelpotussopimusneuvottelut

Valko-Venäjä

EU:n ja Valko-Venäjän väliset viisumihelpotus- ja takaisinottosopimukset allekirjoitettiin 8.1.2020. Molemmat sopimukset tulevat voimaan samanaikaisesti. Euroopan parlamentti on hyväksynyt sopimukset äänestyksessä 13.5.2020. Sopimukset tulevat voimaan 1.7.2020 .

EU:n ja Valko-Venäjän välisen viisumihelpotussopimuksen myötä viisumihinta laskee 35 euroon ja hakemuksen liiteasiakirjavaatimukset helpottuvat. Takaisinottosopimuksessa määritetään selkeät takaisinottoa koskevat edellytykset ja prosessit. Molemmat sopimukset tulevat voimaan samanaikaisesti.

Kap Verde

EU:n ja Kap Verden välisen vuodelta 2014 olevan viisumihelpotussopimuksen päivittämistä koskeva ensimmäisen neuvottelukierros pidettiin 28.11.2019. COVID-19 johtuen viisumityöryhmä käsitteli sopimusluonnosta maaliskuussa 2020 kirjallisesti. Kap Verden viisumihelpotussopimuksen päivitystä koskevat sopimusneuvottelut päätetään muodollisesti lähiviikkoina ja sen jälkeen prosessi jatkuu osapuolten sisäisillä ratifointiprosesseilla. EU:ssa tämä tarkoittaa ehdotuksen hyväksymistä EU neuvoston päätöksellä ja sopimuksen allekirjoittamista. COVID-19 tilanteesta johtuen ei ole todennäköistä, että EU neuvoston päätös voitaisiin tehdä ennen kesän loppua.

EU:n ja Kap Verden välisen vuodelta 2014 olevan viisumihelpotussopimuksen päivittämistä koskeva muutos koskee muun muassa viisumimaksua, monikertaviisumin myöntämistä (cascade) sekä liiteasiakirjojen yksinkertaistamista.

*EU:n ja Kiinan välinen maahanmuutto ja liikkuvuus – vuoropuhelu;
viisumihelpotussopimusneuvottelut ja neuvottelut yhteistyöstä laittoman maahanmuuton estämiseksi*

EU:n ja Kiinan välisen vuonna 2013 alkaneen maahanmuutto ja liikkuvuus –vuoropuhelun osana alkoivat vuonna 2017 viisumihelpotussopimusneuvottelut ja neuvottelut yhteistyöstä laittoman maahanmuuton estämiseksi eli takaisinottosopimusneuvottelut. Kolmas neuvottelukierros pidettiin 28.5.2019. Maahanmuutto ja liikkuvuus –vuoropuhelua koskeva kokous oli tarkoitus pitää 23.3.2020, mutta COVID-19 pandemiasta johtuen kokous siirtyi eikä uutta ajankohtaa ole sovittu.

Tunisia

EU:n ja Tunisian väliset viisumihelpotus- ja takaisinottosopimusneuvottelut alkoivat lokakuussa 2016 ja viides neuvottelukierros pidettiin tammikuussa 2019. Kesäkuulle 2019 suunniteltu neuvottelukierros lykättiin Tunisian aloitteesta. Tunisian poliittisen tilanteen sekä kauppaneuvotteluja koskevan tilanteen (Deep and Comprehensive Free Trade Area DCFTA) vuoksi Tunisiassa ei ole toistaiseksi ollut valmiutta jatkaa viisumihelpotus- ja takaisinottosopimusneuvotteluja.

Marokko

Komissio sai kesäkuussa 2013 mandaatin viisumihelpotussopimusta koskevien neuvottelujen käymiseen. Ensimmäinen viisumihelpotus – ja takaisinottoa koskevan sopimuksen neuvottelukierros pidettiin tammikuussa 2015, minkä jälkeen neuvottelut ovat olleet keskeytyksissä. Vuoden 2019 alkupuoliskolla EU ja Marokko hyväksyivät yhteisen deklaraation poliittisen dialogin uudelleen aloittamiseen liittyen ja kesällä 2019 Marokko oli valmis jatkamaan myös viisumihelpotus – ja takaisinottoa koskevia neuvotteluja. EU:lle sopimusneuvottelujen jatkaminen on tärkeää ja ehtona pidetään hyvän yhteistyön ja sitoutumisen ylläpitämistä myös Marokon laitonta maahanmuuttoa koskevissa asioissa.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevan suhteen neuvottelut

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevasta suhteesta neuvotellaan parhaillaan. Myös viisumiasioista neuvotellaan osana uutta kumppanuutta. EU:n sopimusluonnoksen mukaiset henkilöiden liikkuvuusjärjestelyt perustuvat vastavuoroisuuteen ja siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta kohtelee kaikkia EU:n jäsenvaltiota samalla tavalla. EU:n kansalaiset voisivat matkustaa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset EU-jäsenvaltioihin viisumivapaasti lyhyttä oleskelua varten (90 päivää 180 päivän ajanjaksolla). Lisäksi osapuolet soveltaisivat vastavuoroisia järjestelyjä tutkimukseen, opiskeluun, koulutukseen ja nuorisovaihtoon liittyvään maahantuloon ja oleskeluun.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Sopimus Euroopan Unionin toiminnasta, 77 artiklan 2 kohdan a alakohta

Eduskuntakäsittely

Asiakirjat

E-jatkokirje E6/2020 ja sen liitteenä olevaan perusmuistio 14.4.2020 / VNEUS2020-00238(Brexit)

E73/2014vp, HaVL 18/2014 vp ja sen jatkona olevat E-kirjeet:

UM2014-00108, 27.01.2014

UM2014-00685, 26.5.2014

UM2015-01564, 25.11.2015

UM2016-00531 13.5.2016

UM2016-01075, 28.9.2016, Hallintovaliokunta 8.11.2016

UM2017-00646, 22.6.2017

UM2017-01418, 18.12.2017

E-jatkokirje UM2019-00723 /18.7.2019,

Ulkoasiainvaliokunta 2.10.2019

E28/2018, 4.5.2018: Viisumisäännöstö

U 93/2018 vp, 1.10.2018: VIS, Hallintovaliokunta 14.11.2018

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Virpi Kankare, UM/KPA-20, virpi.kankare@formin.fi puh. 050 596 5383

Marita Auvinen, UM/KPA-20, marita.auvinen@formin.fi, puh. 046 920 7685

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	Kap Verde, Kiina, Marokko, Schengen viisumi, Tunisia, viisumit, Valko-Venäjä UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, TEM, VM, VNK, YM
